

N:o 28.

Af herr **P. Z. Larsson** från Upsala, om *höjande af tullen å artikeln »Jäst alla slag».*

För pressjäst, som består af ungefär 75 procent ren jäst och 25 procent potatismjöl, bestämmer gällande tulltaxa en tull af 20 öre för 1 kilogram. Efter afdrag härifrån af tullavgifterna för den vid pressjästens tillverkning använda spanmål och potatismjöl, hvilka afgifter ökat inköpspriset här i landet af dessa ämnen, återstod dock såsom tullskydd för sjelfva tillverkningen omkring tio (10) öre per kilogram; men då spanmålstullen numera betydligt ökats och priset å inhemsk spanmål i samma mån stegrats, har detta skydd nästan försvunnit och saken ställer sig numera sålunda:

Tull å 100 kilogram pressjäst å 20 öre per kilogram	kr. 20: —
Tull å den för tillverkning af 75 kilogram ren jäst använda quantitet omalen spanmål, eller 487 kilogram efter 3 kronor 15 öre per 100 kilogram	kr. 15: 34
Tull å 25 kilogram potatismjöl å 17 öre per kilo- gram	» 4: 25 kr. 19: 59

Återstår såsom tullskydd för tillverkningen endast kr. 0: 41
för 100 kilogram pressjäst, eller knappt ett halft öre per kilogram.

Jästfabrikanterna i Norge, som lemna en betydlig del af jästinförseln till Sverige, hafva med den tolkning, som hittills gifvits den s. k. mellanrikslagen, fått tullfritt införa sin vara och derigenom lyckats att här i Sverige nedtrycka jästpriset till den grad, att svenska jästindustrien

derigenom lider en förlust, som betydligt öfverstiger 10 öre per kilogram såld jäst, hvarom närlagda, af Sveriges jästfabrikanter till kongl. kommerskollegium inlemnade skrifvelse lemnar närmare upplysning. Men äfven om tullfrihet för jäst från Norge skulle, på sätt i sagde skrifvelse yrkas, vid blifvande revision af mellanrikslagen upphöra, torde den svenska jästindustrien, sedan spanmålstullen nyligen blifvit höjd, icke numera hafva åsyftadt gagn af en dylik revision, ty då priset å inhemsk spanmål genom nämnda tullförhöjning blifvit betydligt ökad, kan den svenska jästindustrien, sedan tullskyddet för sjelfva tillverkningen sålunda bortfallit, icke vidare uthärda täflan med andra länder, der billigare spanmålspriser och lägre spanmålstullar äro rådande. Såvida icke denna industri skall gå rent af under, måste den återfå samma skydd, den förut hade under de tullförhållanden, som voro rådande år 1894.

Tullafgifter för den spanmål och potatismjöl, som åtgår för tillverkning af 1 kilogram pressjäst, uppgår, såsom ofvan är nämnt, till 19,59 öre. Om dertill lägges samma tullskydd för tillverkningen, som jästindustrien hittills åtnjutit, motsvarande för 1 kilogram pressjäst 10,00 »
vinnes en tull per kilogram pressjäst af 29,59 »
eller i rundt tal af 30 öre, hvarmed jästindustrien kan räddas.

Då Sveriges jordbruk vunnit eftersträfvadt skydd genom att tullen å omalen spanmål blifvit höjd mer än 2 1/2 gånger, torde väl rättvisa och billighet bjuda, att Sveriges jästindustri, som är en betydlig afnämare af inhemsk spanmål, återfår sitt förut åtnjutna skydd och genom beviljande af en vida lägre höjning af tullen å sin tillverkning erhåller hjälp att bära den börda, som till jordbrukets gagn blifvit densamma pålagd.

På grund häraf tillåter jag mig vördsamt föreslå,

att tullen å den i Tulltaxan af den 8 juni 1892 under n:o 248 upptagna artikeln: »Jäst, alla slag» måtte af Riksdagen höjas till 30 öre för ett kilogram.

Om remiss till bevillningsutskottet anhålles.

Stockholm den 23 januari 1895.

Z. Larsson.

Bilaga.

Svenska jästfabrikanters utlåtande angående mellanrikslagen.

Till Kongl. Maj:ts och Rikets Kommerskollegium.

Med den tullfrihet, som enligt kongl. förordningen angående Sveriges och Norges ömsesidiga handels- och sjöfartsförhållanden den 30 maj 1890 hittills blifvit medgifven för norsk pressjäst vid införsel till Sverige, få undertecknade, jästfabrikanter i Sverige, härmed vördsamt anmäla vårt missnöje samt tillåta oss att närmare angifva skälen härför och det sätt, hvarpå, enligt vår uppfattning, den sålunda öfverklagade olägenheten skulle kunna afhjelpas.

Under de senaste fem åren, från och med år 1890, har utbytet af pressjäst mellan Sverige och Norge, på sätt närlagda bil. 1, 2 och 3 utvisa, utfallit sålunda, att införseln till Norge, som år 1890 utgjorde 35,420 kg., ständigt sjunkit, tills den för 1893 uppgick till endast 21,510 kg. För innevarande år saknas ännu uppgifter. Införseln till Sverige har deremot varit stadd i ständigt stigande från år 1890, då den utgjorde endast 834 kg. till år 1893, då den växt till det betydliga beloppet af 49,513 kg. Under de första 8 månaderna (januari—augusti) af innevarande år, 1894, har den redan uppgått till 45,743 kg. Fortsattes den efter samma måttstock, bör den vid slutet af detta år hafva vuxit till i rundt tal 68,000 kg.

För att finna anledning till detta för Sverige så högst ogynsamma varuutbytet, behöfva vi endast erinra om, att artiklarne omalen spanmål, malt och jäst år 1886 voro tullfria i Sverige, men år 1888 åsattes följande tullafgifter, nemligen:

omalen spanmål	kr. 2,50 för 100 kg.
malt	» 3,— » 100 » och
jäst.....	» 0,20 » 1 »

hvilka tullsatser 1892 åter sänktes:

för omalen spanmål	till kr. 1,25 för 100 kg. och
» malt.....	» » 1,50 » 100 »

hwaremot tullen å jäst bibehölls oförändrad.

I Norge är:

omalen spanmål åsatt tull af endast.....	22 öre för 100 kg. och
jäst en tull af	10 » » 1 »

Malt drager deremot i Norge tull, som för år 1894 uppgår till 29 öre för 1 kg., beroende derå, att i Norge blifvit införd särskild tillverkningskatt å malt. Från denna maltskatt äro dock jästfabrikerna alldeles befriade.

Potatismjöl, som till myckenhet af omkring 25 procent tillsättes den rena jästen, för att denna skall kunna hålla sig, var i Sverige år 1886 belagdt med tull af 10 öre pr kg., som år 1888 höjdes till 17 öre och sedermera bibehållits oförändrad. I Norge är potatismjöl belagdt med tull af endast 5 öre pr kg.

I sammanhang härmed torde anmärkas, att införseln af jäst *från Danmark till Sverige* under åren 1890—1893 har, såsom närlagda intyg, bil. 4, utvisar, minskats med ungefär samma qvantitet, hvarmed införseln *från Norge till Sverige* ökats; hvaremot införseln *från Danmark till Norge* under samma år, såsom bil. 5 utvisar, deraf icke syntts röna någon inverkan.

Af nu anförda fakta framgår sålunda, att denna stegring af Norges införsel af pressjäst till Sverige inträffat efter det att 1888 års spanmåls-tull i Sverige hunnit verka, och att denna införsel icke rönt någon ned-sättning af den år 1892 inträffade minskningen af spanmålstullen, utan deremot på endast fyra år hunnit att *fyr-dubblas*, under det att Sveriges införsel till Norge under angifna tullförhållanden minskats med omkring 40 procent. Fasthålles derjemte, att den s. k. mellanrikslagen — åtmin-minstone med den tolkning, som hittills gifvits densamma — tillåter norska jästfabrikanter att utan afgift införa jäst till Sverige, torde man snart komma till visshet derom, att ofvan antydda, Norge ensidigt gyn-nande tullförhållanden i förening med jästfabrikerna i Norge beviljad frihet från maltskatt utgjort den förnämsta anledningen till att införseln af norsk jäst trots den ökade verksamheten vid de svenska jästfabrikerna kunnat vinna en så förvånande omfattning.

Verkan af denna stegring af införseln från Norge visar sig åter i den högst betydliga förlust, Sveriges jästfabriker utan eget förvållande måste vidkännas i följd af den osunda konkurrens, som ofvan antydda tullförhållanden möjliggjort.

Till följd af skilnaden mellan tullavgifterna i Sverige och Norge å omalen spanmål och potatismjöl, uppgående för spanmål till 1 kr. 3 öre för 100 kg. och för potatismjöl till 12 öre pr kg., hafva nemligen de norska jästfabrikanterna med vinst sålt sin till Sverige fritt införda vara under här förut allmänt gängse försäljningspris och derigenom förorsakat, att detta småningom sjunkit med ett belopp, som kan anses motsvara hvad å svensk jäst belöper af tullskilnaden för den till beredning

af jätten använda spanmål och potatismjöl. De norska jästfabrikanterna, — med hvilka af lätt insedda skäl ej kunnat träffas någon öfverenskom- melse om upprätthållande af gemensamt försäljningspris — hafva dock ej låtit sig nöja dermed, utan, för att vidga marknaden, ytterligare ned- satt sitt pris. Det betydliga prisfall å jäst, som här egt rum under de senaste åren, torde därför till större del kunna tillskrifvas införseln från Norge, men då jemväl andra orsaker såsom spanmålsprisens sjun- kande m. m. dertill bidragit, och säker utredning härom icke kan åstad- kommas, kunna vi ej närmare angifva vår förlust, än att densamma för hvarje af oss såldt kilogram jäst betydligt öfverstiger den till 10 öre pr kg. uppgående skilnaden mellan tullavgifterna å jäst i Sverige och Norge. Då nu tillverkningen af jäst vid samtliga jästfabriker i Sverige under 1893, på sätt närlagda intyg, bil. 6, från kongl. finansdepartemen- tets kontroll- och justeringsbyrå utvisar, uppgått till 2,294,651 kg., torde man härigenom, åtminstone närmelsevis, erhålla kännedom om beloppet af den förlust, som genom införseln från Norge årligen tillskyndas den svenska jästindustrien; hvarvid dock erinras, att denna förlust måste komma att ökas i samma mån införseln från Norge stegras eller tullen å spanmål och potatismjöl i Sverige höjes.

Från flera håll hafva bland Sveriges näringsidkare förslag blifvit väckta om upphäfvande af den s. k. mellanrikslagen; men då vi ej äro i stånd att bedöma, hvad verkan ett sådant steg under nuvarande för- hållanden skulle medföra för vårt fädernesland, och den af oss öfver- klagade olägenhet säkerligen kan afhjelpas med lindrigare medel, anse vi oss, åtminstone för närvarande, ej böra om dessa förslag uttala något vidare omdöme.

Det förefaller väl oss, som om den enklaste utvägen att undanrödja ofvan antydda, af oss öfverklagade olägenhet vore, att åt § 3 mom. d i mellan- rikslagen gäfves sådan tolkning, att deri omförmälda uttrycket »*Malt- tillverkningar*» förklaras omfatta jemväl artikeln jäst, hvilken i sådant fall komme att vid införsel från Norge draga full tullavgift. Tungt vä- gande skäl skulle nog kunna åberopas till stöd för denna af oss uttalade och af framstående vetenskapsmän jemväl biträdda åsigt; men då såväl svenska som norska regeringen synes icke vilja godkänna en dylik tolk- ning, måste vi afstå från detta sätt att lösa frågan.

Uti en den 29 mars 1892 till Kongl. Maj:t ingifven skrift hafva åt- skilliga svenska jästfabrikanter hemställt om sådan ändring af mellanriks- lagen, att jäst vid införsel från Norge måtte åsättas tull, motsvarande skilnaden mellan tullavgifterna i Sverige och Norge å den spanmål, hvaraf jätten blifvit tillverkad; men, såsom kommerskollegium och gene-

raltullstyrelsen i afgifvet utlåtande den 20 april 1892 jemväl erinrat, torde denna utväg ej kunna praktiskt genomföras eller under alla förhållanden visa sig fullt verksam.

För att nå det af oss eftersträfvade mål, att vid afsättning af våra tillverkningar inom eget fädernesland blifva fullt likställda med de norska jästfabrikanterna, synes det oss icke återstå annan utväg än att borttaga den i mellanrikslagen medgifna tullfrihet för jäst och låta denna artikel vid införsel mellan de båda rikena draga full tull.

Med anledning häraf tillåta vi oss därför vördsamt anhålla,

att vid blifvande revision af den s. k. mellanrikslagen måtte meddelas föreskrift om, att den för artikeln jäst hittills medgifna tullfrihet upphäfves och att vid införsel af jäst såväl sjöledes som landvägen från det ena riket till det andra full tullavgift skall för densamma erläggas.

Stockholm den 20 oktober 1894.

För Stockholms Norra Jäst-
aktiebolag:

J. C. Schröder.

För Bageriidkarnes Jäst-aktiebolag:

Th. R. Segelcke.

För Nässjö Jästfabrik:

H. W. Söderman
enligt fullmakt.

För Esperöds Jästfabrik:

P. Nilsson.

För Aktiebolaget Linköpings Jäst- och
Spritfabrik (Gumpekulla):

Ernst J. Ulmgren.

För Upsala Ängqvärns-aktiebolag:

H. W. Söderman.

För Stockholms Södra Jästfabriks-
aktiebolag:

Rud. Hultman.

För Göteborgs Jäst-aktiebolag:

Jean O. Eriksson.

För Jästfabriken Activ:

Gustaf Westrell.

Bil. 1.

Utdrag ur de på föranstaltande af chefen för finansdepartementet upprättade statistiska tabeller, som finnas bilagda det af svenska Riksdagens bevillningsutskott vid 1894 års riksdag afgifna betänkande n:o 4 i anledning af väckt motion om upphäfvande af förordningen angående Sveriges och Norges ömsesidiga handels- och sjöfartsförhållanden den 30 maj 1890.

Tab. 13. Jemförande uppgifter öfver viktigare enligt mellanrikslagen tullfria artiklar, som varit föremål för varuutbyte mellan Sverige och Norge.

	1890		1891		1892	
	Införsel till Sverige	Införsel till Norge	Införsel till Sverige	Införsel till Norge	Införsel till Sverige	Införsel till Norge
	Kg.	Kg.	Kg.	Kg.	Kg.	Kg.
Jäst	834	35,420	17,437	32,090	29,155	30,350

Rätteligen utdraget ur den vid bevillningsutskottets ofvannämnda betänkande fogade tabell n:o 13, betygar

P. E. Stenfelt,
Riksdagens bibliotekarie.

Det Statistiske Centralbureau.

7359
F.-N:o 1894.

Bil. 2.

Kristiania den 1 oktober 1894.

I Anledning af ærede Skrifvelse af 28 f. M. meddeles, at der ifølge »Tabeller vedkommende Norges Handel» for 1893, Pag. 99 er indført fra Sverige til Norge i 1893 21,510 Kg. Gjær (Tarif N:o 118). For den

forlöbne Del af 1894 er Toldkammernes Opgaver, der kun indkomme kvartaliter, endnu ikke bearbejdede, saa for Tiden kan ingen Opgave meddeles.

A. N. Kiær.

Aug. Mohr.

Kongl. Generaltullstyrelsens
revisionsbyrås
statistiska afdeling.

Bil. 3.

Rikets import från Norge af jäst:

år 1893	49,513 kilogram,
» 1894 under januari till och med augusti	45,743 »

Stockholm den 25 september 1894.

Wilh. Wettergrund.

Kongl. Generaltullstyrelsens
revisionsbyrås
statistiska afdeling.

Bil. 4.

Rikets import från Danmark af jäst:

år 1890	134,189 kilogram,
» 1891	96,169 »
» 1892	76,439 »
» 1893	86,498 »

Stockholm den 15 oktober 1894.

Wilh. Wettergrund.

Det Statistiske Centralbureau.

F.-N:o. 7693
1894.

Bil. 5.

Kristiania den 16 oktober 1894.

I Anledning af ærede Skrifvelse af 14 d. M. meddeles nedenstaaende Opgave over Norges Import af Gjær (Tarif N:o 118) fra Danmark i Aarene 1890—1893.

Aar.	Import af Gjær fra Danmark.
1890	36,190 Kilogram
1891	43,790 »
1892	41,100 »
1893	35,780 »

A. N. Kiær.

Aug. Mohr.

Bil. 6.

Enligt härstädes förvarade handlingar intygas:

1:o) att under år 1893 (januari—december) vid samtliga jästfabriker i Sverige blifvit tillverkade

2,294,651 kg. jäst,

bestående af 1,729,860 kg. ren jäst

och 564,791 » potatismjöl.

Summa 2,294,651 kg. tillverkad jäst.

2:o) att under sommaren 1893 (maj—september) vid samtliga jästfabriker i Sverige blifvit tillverkade

708,429 kg. ren jäst, hvartill beräknats hafva åtgått 4,606,800 kg. spanmål.

3:o) att under sommaren 1894 (maj—september) vid samtliga jästfabriker i Sverige blifvit tillverkade

805,363 kg. ren jäst, hvartill beräknats hafva åtgått 5,094,400 kg. spanmål.

Ofvannämnda kvantiteter spanmål innefatta såväl den kvantitet spanmål, som beräknats hafva åtgått för att åstadkomma det till jästberedningen använda malt, som äfven den vid jästberedningen använda omaltade spanmål.

Stockholm och kongl. finansdepartementets kontroll- och justeringsbyrå den 13 oktober 1894.

Ex officio

L. Alfr. Hedin.